

Titel: Groei toerisme in balans met natuur en landschap (aandeel Westerveld)

Partijen: gemeente Westerveld i.s.m. gemeenten Steenwijkerland en Weststellingwerf - provincies Drenthe, Overijssel, Fryslân – diverse ondernemers en organisaties - onderwijs

Regio: Westerveld is gelegen in Zuidwest Drenthe. Samen met Giethoorn/Steenwijkerland en Vechtdal vormt zij het gebied in het noordoostelijke deel van Regio Zwolle.

Opgave: Stad en platteland delen een duidelijke verstedelingsopgave en hebben een wederkerig belang: dankzij de regio floreert de stad en andersom. Kwalitatief hoogwaardige recreatieve en culturele voorzieningen en activiteiten zijn essentieel voor de regio én voor de lokale Westerveldse economie (meer bestedingen). Toerisme is een middel om leefbaarheid in onze dorpen en kernen (voorzieningen, participatie, maatschappelijke betrokkenheid) te behouden en versterken. Met kwalitatief hoogwaardige recreatieve en culturele voorzieningen en activiteiten creëren we een aantrekkelijke woon- en verblijfsomgeving waarmee we jongeren, hoger opgeleiden en bedrijven weten te boeien en binden.

Regio Zwolle heeft met Westerveld samen met Giethoorn/Steenwijkerland en Vechtdal een aantal USP's in handen die de potentie biedt voor een 5-sterren toerisme regio. Kenmerkend voor Westerveld: natuur, ruimte, rust, stilte, sterrenpracht, cultuur. Twee Nationale Parken (Drents-Friese Wold en Dwingelderveld) en Natura 2000 gebied (Holtingerveld) samen ruim 11.000 kwetsbaar natuurgebied. Authentieke brinkdorpen als Diever, Dwingeloo en Havelte en veel cultureel erfgoed (258 monumenten waarvan 70% Rijksmonument). In Westerveld ligt de unieke cultuurhistorie van de Koloniën van Weldadigheid waarin generaal Johannes van den Bosch in 1818 met een ambitieus plan kwam om de armoede in Nederland te bestrijden door de stichting van landbouwkoloniën. Met de sociale voorzieningen die toen werden ontwikkeld (ziekenfonds, leerplicht en ouderenzorg), liep de Maatschappij van Weldadigheid 80 jaar vooruit op de rest van Nederland en zij wordt daarmee beschouwd als de bakermat van onze huidige verzorgingsstaat. De Noordelijke Koloniën zijn genomineerd tot UNESCO Werelderfgoed in 2020 (Frederiksoord, Wilhelminaoord, Oost – en Westvierderparten en Veenhuizen). Samen met overige koloniën Willemsoord, Ommerschans (Overijssel) en Wortel en Merksplas (België) maken deze dorpen deel uit van deze bijzondere Nederlandse geschiedenis.

Potentie gaat samen met urgentie. Het aantal binnenlandse en buitenlandse gasten is landelijk en lokaal de afgelopen jaren fors toegenomen. In Drenthe stijgen huisjesovernachtingen sterker dan landelijk. Gemeente Westerveld heeft de meeste accommodaties van Drenthe: 64 vakantieparken en meer dan 300 andere verblijfsvoorzieningen. In 2018 werd in Westerveld voor ruim € 1,1 miljoen toeristen- en forensenbelasting geheven. In Westerveld behoort de vrijetijdseconomie tot de top 3 van werkgevers.

Wanneer we de prognose van NBTC aanhouden, kunnen we ervan uitgaan dat zowel in Overijssel als Drenthe de toeristische groei flink voortzet. Dit vraagt om faciliteren en spreiden van toenemende toeristenstromen. Als we nu niets doen, dan ontstaan er grote problemen in het evenwicht van ecologie, economie en leefbaarheid.

Op een aantal koplopers na kenmerkt de toeristische sector zich in Westerveld door een hoog jaren'70/80 gehalte met een aanbod dat niet aansluit bij de toekomst. De sector staat voor uitdagingen om de wensen van de moderne consument bij te benen. Ook de buitenlandse gasten stellen andere eisen. Het aanbod van goed opgeleid personeel neemt af. Data is steeds belangrijker in de sector. Ondernemers moeten data inzetten om processen te optimaliseren en de gast beter te bedienen. In Westerveld zijn veel MKB'ers en familiebedrijven die een slag moeten maken om toekomstbestendig te worden. Zij kunnen zich onderscheiden door een aanbodsontwikkeling met een duurzaam, circulair en authentiek karakter. Investeringskracht en ondernemerskracht is daarbij noodzakelijk om meer kwaliteit en kwantiteit te bieden. Als de innovatie/kwaliteitsslag in het toerisme niet plaats gaat vinden, leidt dit tot leegstand, verlies werkgelegenheid en bevolkingskrimp, waardoor het voorzieningenniveau nog meer onder druk komt. Samengevat, we hebben het hier over een integrale opgave in Regio Zwolle die wordt gedragen door stevige

regionale samenwerking vanuit een grensontkennend vizier. Net als de toerist, laten wij ons niet belemmeren door gemeente- of provinciegrenzen.

De aansluiting met SDG zit op: 1. Geen armoede; 3 goede gezondheid en welzijn, 7 betaalbare energie; 8. Waardig werk en economische groei; 9 Industrie, innovatie en infrastructuur 11. Duurzame steden en gemeenschappen.

Doel en ambitie: Kijkend naar het gebied Westerveld, Giethoorn/Steenwijkerland en Vechtdal dan zien we overeenkomsten en verschillen. Kwetsbare natuurgebieden, een bestemming (Giethoorn) die kampt met overtoerisme en daaromheen in Westerveld en Vechtdal veel ruimte voor toeristische ontwikkeling. Juist die combinatie van te veel, te weinig en (te) kwetsbaar is uniek. Met doorontwikkeling van aanbod, upskilling van de arbeidsmarkt en bestemmingsmanagement kunnen we het evenwicht tussen ecologie, economie en leefbaarheid te behouden cq te versterken.

De toeristische ambitie van Westerveld is om een toeristische groei van 10% te realiseren, het aantal overnachtingen jaarlijks met 5% te laten stijgen, de kwaliteit en kwantiteit te verhogen en de bestedingen verder te stimuleren, groei van de werkgelegenheid, upgradering naar eigentijdse verblijfsaccommodaties.

Voorgestelde aanpak: De aanpak is vertaald in vier activiteiten met onderliggend meerdere deelprojecten:

1. Verleiden van bezoekers en het spreiden van bezoekers in de bredere regio waarin recreatie, natuur en landschap centraal staan.
2. Versterken van de kwaliteit en kwantiteit van overnachtingslocaties en dagrecreatieve voorzieningen door het versterken van ondernemerschap en gastvrijheid.
3. Het vergroten van de fysieke aantrekkelijkheid van vier Westerveldse (hoofd)dorpen die reeds beschikken over een kwalitatief hoogwaardig recreatief/cultureel aanbod en de verbinding tussen deze dorpen en de Koloniën van Weldadigheid te verstevigen.
4. Vermarkten van het unieke verhaal van de Koloniën van Weldadigheid (waarvan 4 locaties zijn genomineerd tot UNESCO Werelderfgoed in 2020).

Deze aanpak sluit aan op het Rijksbeleid gericht op het versterken van de toeristische sector: meer toeristen naar Nederland trekken, ondernemerschap en duurzaamheid; Lancering actieagenda Perspectief 2030; Versterken natuur Met de natuurambitie 'Nederland Natuurpositief' (2019) o.a. Transitie Nationale Parken. Grotere gebieden – koppeling tussen natuur – platteland/economie.

Doelgroep: Ondernemers (kwaliteitsverbetering, hoger rendement, meer samenwerking), Inwoners (versterking leefbaarheid, mobiliteit, werkgelegenheid), Onderwijs (meer praktijk leer/werkplekken; kennisverbreding/deling), Overheid (participatie, samenwerking triple helix), Bezoekers (focus ligt op drie profielen: inzicht-, verbindings- en harmoniezoekers)

Timetable – mijlpalen: Voor de onderliggende deelprojecten is een detailplanning beschikbaar. De uitvoering van een deel van deze deelprojecten is reeds gestart of wordt in gang gezet in 2020. Daardoor zijn de eerste resultaten in 2021 zichtbaar. De afronding van de deelprojecten is in 2023.

Inzet: Alle partijen leveren de inzet die nodig is voor het uitvoeren van de deelprojecten.

Van het Rijk hebben we naast de financiële bijdrage steun nodig om ook landelijk de integraliteit in beleid op te zoeken; en dit is ook wat wij te bieden hebben: zie onze opgave als een demonstratiedelta voor Nederland. Waarin de lessons learned van waarde kunnen zijn voor het Rijk zelf en andere regio's. Daarnaast zullen we vragen om experimenteerruimte in belemmerende wet- en regelgeving wanneer we dit tegenkomen. Ook nodigen het Rijk uit om actief onze ambassadeur te zijn elders in het binnen- en buitenland.

Financiering:

<i>gemeente Westerveld</i>	<i>overige gemeenten en provincies</i>	<i>totaal publieke partners</i>	<i>private partners</i>	<i>totaal huidige investering</i>	<i>plus 50% Rijk over totaal publieke partners</i>	<i>totaal investering inclusief regiodeal</i>
621.300,00	192.600,00	813.900,00	412.800,00	1.226.700,00	406.950,00	1.633.650,00

Structureel karakter: Met inzet van de Rijksbijdrage kunnen we vanaf 2020 toewerken naar een duurzame organisatiestructuur. De basis ligt er al, maar door met de huidige gemeentelijke en provinciale bijdragen kan de beoogde kwaliteitsslag niet volledig gemaakt worden. Hierdoor is er nu een afbreuk risico en blijft gebied blijft 'stilstaan'. Met de versnelling die we nu kunnen maken en de behaalde resultaten in 2021 en 2022, maken we een koers door de daaropvolgende jaren.

Organisatie: De uitvoering is geborgd in een aantal structurele programma- en werkgroepen waar alle partners vertegenwoordigd zijn.